Senedd Cymru
Y Pwyllgor Cyllid
—
Welsh Parliament
Finance Committee

Y Gwir Anrhydeddus Syr Robert Buckland KBE KC AS
Ysgrifennydd Gwladol Cymru

10 Hydref 2022

Annwyl Ysgrifennydd Gwladol

Adroddiad y Pwyllgor Cyllid: Trefniadau ariannu ar ôl ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 14 Gorffennaf, a oedd yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol i helpu i lywio ein hymchwiliad i drefniadau ariannu ar ôl ymadael â'r Undeb Ewropeaidd. Hefyd, hoffai'r Pwyllgor ddiolch i Simon Hart AS, Ysgrifennydd Gwladol blaenorol Cymru, a David TC Davies AS, Is-ysgrifennydd Gwladol Seneddol Cymru, am roi tystiolaeth ar 30 Mehefin. Mae'n bleser gennyf roi gwybod ein bod bellach wedi cyhoeddi ein hadroddiad.

Ers ymadael â'r UE, mae'r Pwyllgor Cyllid wedi dilyn hynt y gwaith o ddisodli cyllid yr UE yng Nghymru â diddordeb brwd. Fel y gwyddoch, Cymru derbyniodd y swm mwyaf o gyllid yr UE o gymharu â'i phoblogaeth o blith holl wledydd y DU ac roedd ein hymchwiliad yn gyfle cychwynnol i drafod yn fanwl y trefniadau ariannu newydd a lefel y cyllid y disgwylir i Gymru ei gael.

Rydym o'r farn y dylai Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU weithio gyda'i gilydd mewn partneriaeth i sicrhau bod yr arian sy'n dod i Gymru yn cael ei wario ar sicrhau'r canlyniadau cywir i Gymru. O gofio hynny, er ein bod yn sylweddoli nad yw Gweinidogion y DU yn uniongyrchol atebol i'r Senedd, mae ein hadroddiad yn gwneud sawl argymhelliad i Lywodraeth y DU ac rydym yn mawr obeithio y byddwch yn cyflwyno ymateb i'r argymhellion hyn i helpu i lywio trafodaethau'r Senedd ar y trefniadau ariannu newydd.

Yn benodol, hoffwn dynnu eich sylw at yr argymhellion a ganlyn:

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddCyllid@senedd.cymru
0300 200 6565

Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddFinance@senedd.wales
0300 200 6565

Argymhelliad 1. Mae'r Pwyllgor yn argymell, o ran cronfeydd y dyfodol, y dylai Llywodraeth y DU roi ystyriaeth bellach i:

- *yr amser a'r adnoddau sydd eu hangen ar awdurdodau lleol i baratoi ceisiadau;*
- *darparu cyllid tebyg ar sail angen; a*
- *osgoi sefyllfa lle mae pwysau amser yn dylanwadu ar y mathau o brosiectau a gaiff eu cynnwys mewn cynigion.*

Argymhelliad 2. Mae'r Pwyllgor yn annog Llywodraeth y DU i sicrhau bod y mecanweithiau sy'n ymwneud â'r Gronfa Ffyniant Gyffredin yn hwyluso trafodaethau ystyrlon â Llywodraeth Cymru a llywodraethau datganoledig eraill, er mwyn sicrhau'r buddsoddiad mwyaf posibl yng Nghymru.

Argymhelliad 4. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU yn darparu rhagor o wybodaeth am elfen amddifadedd y fformiwla ddosbarthu a sut y cytunwyd ar hynny.

Argymhelliad 5. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod mwy o ymgysylltu'n digwydd rhwng Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol i egluro sut y bydd y rhaglen Lluosi yn gweithredu yng Nghymru.

Argymhelliad 6. O ystyried bod addysg yn faes datganoledig, mae'r Pwyllgor yn siomedig gyda'r dull o ddyrannu cyllid drwy'r rhaglen Lluosi ac yn argymell bod Llywodraeth y DU yn rhoi hyblygrwydd i wario arian o'r rhaglen Lluosi mewn meysydd eraill.

Argymhelliad 8. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Llywodraeth y DU yn darparu rhagor o wybodaeth am y tîm sy'n cael ei sefydlu yng Nghymru i weithredu'r Cronfeydd, gan gynnwys yr adnoddau a'r staff y bydd Llywodraeth y DU yn eu defnyddio yng Nghymru.

Argymhelliad 9. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Llywodraeth y DU yn darparu rhagor o wybodaeth am rôl a chyfrifoldebau fforwm gweinidogol y DU a fydd yn cefnogi'r gwaith o gyflawni'r Gronfa, yn ogystal ag unrhyw ymgysylltiad a chyfrifoldebau perthnasol eraill Llywodraeth Cymru.

Argymhelliad 12. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Llywodraeth y DU yn cynyddu hyblygrwydd i symud Cronfeydd Ffyniant Cyffredin rhwng blynyddoedd ariannol a rhwng prosiectau, yn debyg i'r hyn a gynigir drwy raglenni Cronfeydd Strwythurol yr UE. Mae'r Pwyllgor yn galw ymhellach am fwy o hyblygrwydd o ran sut y caiff tanwariant ei drin.

Argymhelliad 13. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Llywodraeth y DU yn egluro ei chynlluniau hirdymor ar gyfer disodli cyllid yr UE a statws y Gronfa Ffyniant Gyffredin y tu hwnt i 2025. Os bwriedir iddi gael ei disodli gan gronfa olynol, mae'r Pwyllgor yn argymell bod angen gwneud gwaith ymgysylltu â rhanddeiliaid ar unwaith.

Argymhelliad 14. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod unrhyw olynydd i'r Gronfa Ffyniant Gyffredin bresennol:

- *yn mabwysiadu dull gweithredu tymor hwy a bod ei hyd yn debycach i raglenni cyllid strwythurol yr UE na'r Gronfa Ffyniant Gyffredin bresennol; ac*
- *yn anelu at greu twf a chynyddu gwerth ychwanegol gros yng Nghymru.*

Argymhelliad 15. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod corff annibynnol yn asesu honiadau Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU ynghylch lefelau cyllid yn y dyfodol a sut y mae hyn yn cymharu â chyllid blaenorol yr UE.

Argymhelliad 20. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU yn cyhoeddi manylion am swm a phroffil y cyllid etifeddol y mae Cymru i fod i'w gael gan Gronfa Gymdeithasol Ewrop a Chronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop.

Byddai'r Pwyllgor yn ddiolchgar iawn pe gallai ymateb ffurfiol i'r argymhellion uchod ddod i law erbyn 21 Tachwedd 2022. Disgwylir i'r Pwyllgor gynnal dadl yn y Cyfarfod Llawn ar 14 Rhagfyr 2022.

O gofio bod y Cronfeydd o dan sylw yn dod o fewn cylch gwaith yr Adran Ffyniant Bro, Tai a Chymunedau, rwyf wedi anfon copi o'r llythyr hwn at eich cydweithiwr, y Gwir Anrhydeddus Simon Clarke AS.

Roedd y sesiwn gyda'ch rhagflaenydd fel Ysgrifennydd Gwladol Cymru a'r Is-ysgrifennydd Seneddol yn arbennig o ddefnyddiol i ni, a gobeithiwn y byddwch chi a Mr Clarke yn croesawu unrhyw ymgysylltiad â'r Pwyllgor Cyllid a'r Senedd yn y dyfodol.

Yn gywir,

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid

Copi at - Y Gwir Anrhydeddus Simon Clarke AS, yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ffyniant Bro, Tai a Chymunedau

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.